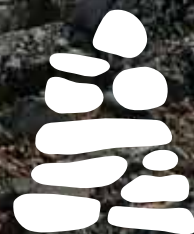

HELHEDSPLAN FOR

ITTOQQORTOORMIIT

PILLUGIT TAMAKKIISUMIK PILERSAARUT

KOMMUNEQARFIK
SERMERSOOQ

ITTOQQORTOORMIIT
PILLUGIT TAMAKKIISUMIK
PILERSAARUT

Kommuneqarfik Sermersuumit 2020/21-imi suliarineqar-
poq

SIAMMARTERNEQARNISSAANUT TUNNGATILLUGU
SAAFFIGINNIFFISSAQ:
E: plan@sermersooq.gl

HELHEDSPLAN FOR
ITTOQQORTOORMIIT

er udarbejdet af Kommuneqarfik Sermersooq 2020/21

HENVENDELSER ANGÅENDE PLANEN:
E: plan@sermersooq.gl

IMARISAI

1.	AALLAQQAASIUT SUMI TUNNGAVIUSOQ QANOQ	q.5
2.	NALUNAARSUEQQISSAARNEQ NUNAP ILUSAA ATTAVEQAATIT ILLOQARFIMMI ATUUFFIIT ILLUT ERIAGISASSAT INNUTTAASUNIK ATAATSIMIITITSINEQ	q.8
3.	SULINIUTIT EJNAR MIKKELSENIMUT EQQAASSUTISSAQ QINNGAAIVA ILLOQARFIMMI QAAUSERNGIT QIMMEQARFINNI IMERMIK PILERSUINEQ UJARAAJAANEQ QAAMMAQQUSERSUINEQ//APUMMILLU KATERSUIVIIT	q.24

INDHOLD

1.	INDLEDNING HVOR BAGGRUND HVRODAN	s.5
2.	REGISTRERING TERRÆN INFRASTRUKTUR BYFUNKTIONER HISTORISKE BYGNINGER BORGERMØDE	s.8
3.	INDSATSER EJNAR MIKKELSENS STATUE HVALROSBUGTEN FORBINDELSER I BYEN VANDTILFØRSEL TIL HUNDEOMRÅDER FJERNE STEN BELYSNING/ SNEOPLAG	s.24

AALLAQQAASIUT

SUMI

Ittoqqortoormiit Nunatsinni inoqarfinnit allanit avinngarusimanerpaalluni inissisimavoq. Illoqarfik nunarsuarmi kangerloqarfiit anginersaata, Kangersuttuaq (Scoresby Sund) paavani inissisimavoq, kangerluaqqat ilanngullugit 38.000km²-sut isorartutigisumi.

Ittoqqortoormiit Kalaallit Nunaanni Nunami Eqqissisimatitami inissisimavoq, tassungalu isaffittut isigineqarluni. Ittoqqortoormiit Nunallu Eqqissisimatitap akornanni pitsaanerusunik attaveqaatilersuinikkut periarfissaqartoqarsinnaavoq, taamaasillutik ilisimatusartut, pisuttuarluttillu takornariat allallumi Nuna Eqqissisimatitap orninnerani illoqarfik aqqusaartassammassuk.

TUNNGAVIUSOQ

Ittoqqortoormiit piffissami 2005-2019-imut inukilleriarujussuarsimapput, 2006-imi amerlanerpaajugamik 539-usimallutik. 2019-imi innuttaasut illoqarfimmi najugallit 355-iusimapput. Imaappoq, innuttaasut 35%-it missaannik ukiut 15-it ingerlaneranni amerleriarsimapput.

Tamatuma malitsigisaanik arlalinnik unammilligassartaqarpoq, aammali periarfissaqartitsilluni. Tamakkiisumik pilersaarummi aallaavigineqarpoq periarfissat qanoq iliornikkut atorluarneqarnerusinnaanersut, taamaasilluni illoqarfik najugaqarfigiuminartuaannarniassammatt. Allatut oqaatigalugu imaappoq, pilersaarutit siunertarinngilaa takornariaqarneq imaluunniit inuussutissarsiuteqarfissatut periarfissanik allaaserinninnissaq, kisialli sumiiffiit illoqarfimmik peqqissumik inoqarfissamik ineriartortitsinissamut immersueqataatitsinissaq pineqarluni.

Ittoqqortoormiit pillugit Tamakkiisumik Pilersaarut uani sammisat kommunimut pilersaarummi oqaasertaliunneqartut ineriartorteqqinneqartussaapput, tassaasut;

INDLEDNING

HVOR

Ittoqqortoormiit er beliggende geografisk meget isoleret fra de resterende grønlandske bosteder. Byen er placeret ved udmundingen af verdens største fjordsystem, Kangersuttuaq (Scoresby Sund), der inklusiv bifjorde dækker et areal på ca. 38.000km².

Ittoqqortoormiit ligger syd for grønlands nationalpark og betragtes som døren til denne. Der kan ligge muligheder i, at der dannes bedre forbindelser mellem Ittoqqortoormiit og Nationalparken, således at forskere, adventure turister m.v. med fordel kan lægge vejen forbi byen i forbindelse med ophold i Nationalparken.

BAGGRUND

Ittoqqortoormiit har i perioden 2005-2019 oplevet en kraftig tilbagegang i befolkningstallet, der toppede i 2006 med 539 indbyggere. I 2019 er der 355 bosiddende i byen. Det vil sige, at der har været en befolkningstilbagegang på omkring 35% over en periode på knap 15 år.

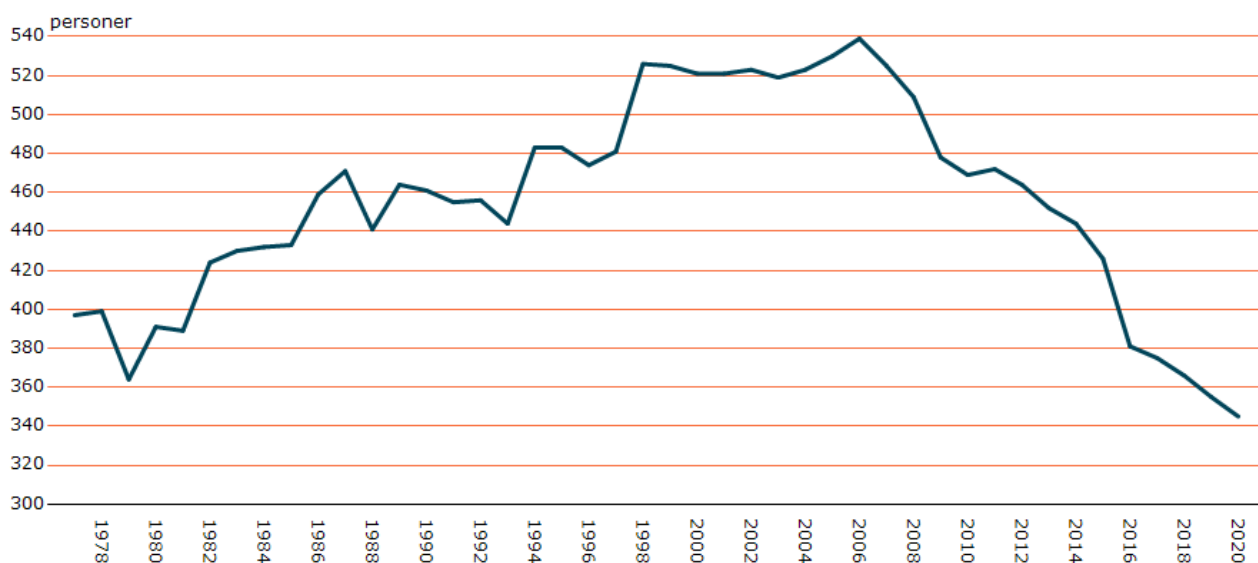
Det afleder en række udfordringer, men også potentialer. Helhedsplanen tager udgangspunkt i hvordan mulighederne bedst udnyttes så byen fortsat kan være et godt sted at bo. Det vil med andre ord sige, at planen ikke har til formål at beskrive turisme- eller erhvervsmuligheder, men at kortlægge de steder, der kan bidrage til en sund udvikling af byen som bosted.

Nærværende Helhedsplan for Ittoqqortoormiit er en videreudvikling af de emner der er defineret i kommuneplanen, hvilke er;

- Først og fremmest skal der fokuseres på de 'lavthængende frugter' i form af en række identificerede fysiske projekter – de to bevaringsværdige bygninger i bymidten bør re-

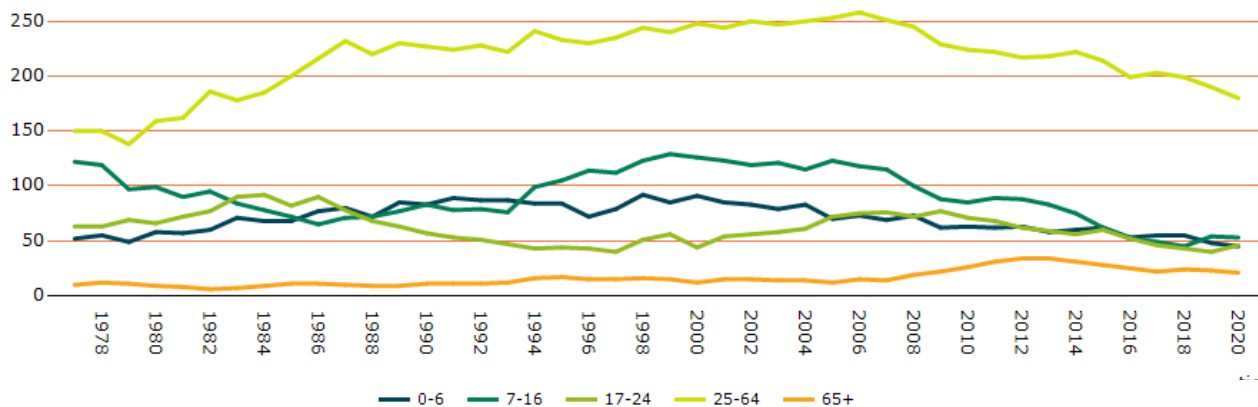
Innuttaasut katillugit 1977-2020

Samlet indbyggertal 1977-2020

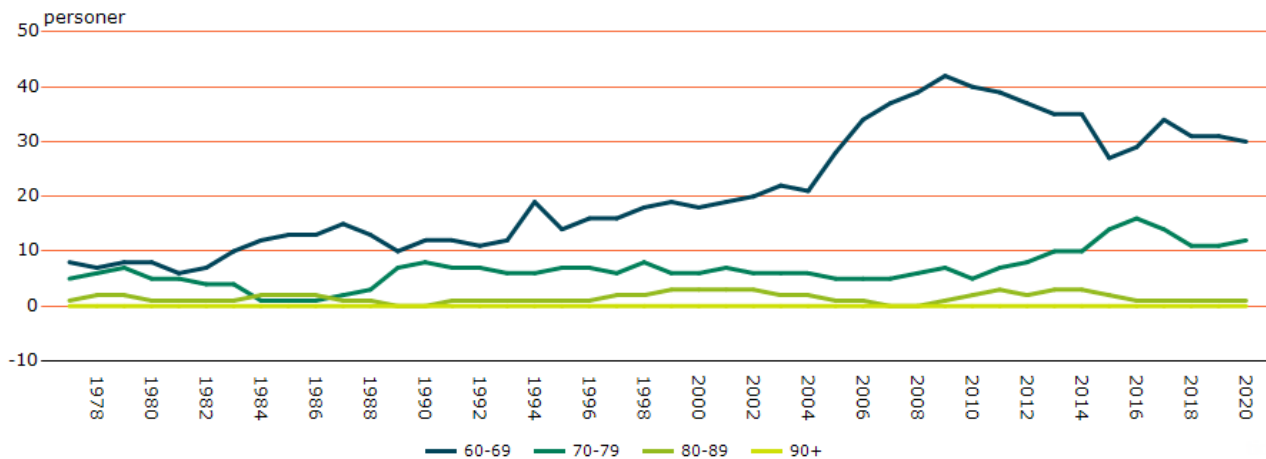
Innuttaasut ukiui malillugit agguataarneri
0 – 65+ ukiullit

Indbyggertal aldersfordeling 0 – 65+ år

Innuttaasut ukiui malillugit agguataarneri
60 – 90+ ukiullit

Indbyggertal aldersfordeling 60 – 90+ år

- Siullerpaamik 'sukkasuumik iliuuseqarfigineqarsinnaasut' sanaartugassatut pilersaarutit arlallit nalunaarsorneqareersut pillugit – illut allanngutsaalisaasut marluk illoqarfiup qeqqaniittut nutartertariaqarput, sanaartugassallu allat, soorlu qerititsivik, inuusuttut klubbiat aammalu puttasooq aallartinneqartariaqarput.
- Inuuniarnermut illoqarfiullu avatangiisiinik timitaasigut pitsanngorsaataasussanik nu-naqarfinnullu tamanut politikkilianeqartut aamma Ittoqqortoormiit atuutissapput.

Ittoqqortoormiit pillugit pilersaarut tamakkiisumi aallarniutigalugu illoqarfik qulaajarneqarpoq, tassani tamaat ataqatigiissillugu atuaraanni illoqarfiup periarfissai suunersut takuneqarsinnaallutik.

Q A N O Q

Tamakkiisumik Pilersaarut aqutsinermi atugasiasaavoq, aalajangiusimasaqarnissamut taper-taasusaaq, taamaasillunilu ungasinnerusooq qaninnerusorlu eqqarsaatigalugit anguniagalersitsissalluni. Anguniagassat taakkua ataqatigiis-sumik suliniuteqartoqarnissaanut pilersitsissap-put, tassanerpjarlu Tamakkiisumik Pilersaarut pingaarutilittut ator-neqassaaq.

Tamaat eqqarsaatigalugu Tamakkiisumik Pilersaarummi illoqarfimmi atugassanik periarfissanik aalajangersaasoqassaaq, taakkulu qanoq pinga-artillugit naqissuserneqassanersut ineriartortinneqassanersullu pillugit malittarisassior-toqassalluni.

Qaninnerusut eqqarsaatigalugit tamakkiisumik pilersaarut suliniutissanut suliassanullu annikinnerusunut tapertaassaaq, ataavartumik illoqarfiup najugaqarfigiuminartuunissaa anguniartuarneqarniassammat.

staureres, og øvrige anlægsaktiviteter som fx frysehus, ungdomsklub og ny pontonbro bør igangsættes

- Som et aspekt af den fysiske forbedring af leveduligheder og bymiljø vil de generelle politikker for byggerne også gælde for Ittoqqortoormiit.

Helhedsplan for Ittoqqortoormiit starter med en række kortlægninger af byen, der når de læses i en sammenhæng peger de på de steder, hvor byens potentialer ligger.

H V O R D A N

Helhedsplanen er et styringsredskab, der skal bidrage til at holde et fokus og dermed sætte både langsigtede som kortsigtede mål. Disse mål skal danne en sammenhængende indsats og det er netop her Helhedsplanen bliver et vigtigt redskab.

På et overordnet niveau skal helhedsplanen altså fastlægge potentialer for anvendelse i byen og udstikke retninger for hvordan disse mest manifesteres og udvikles.

På det mere nære niveau skal helhedsplanen bidrage til de små tiltag og indsats, der løbende er med til at gøre byen til et godt sted at bo – såvel som besøge.

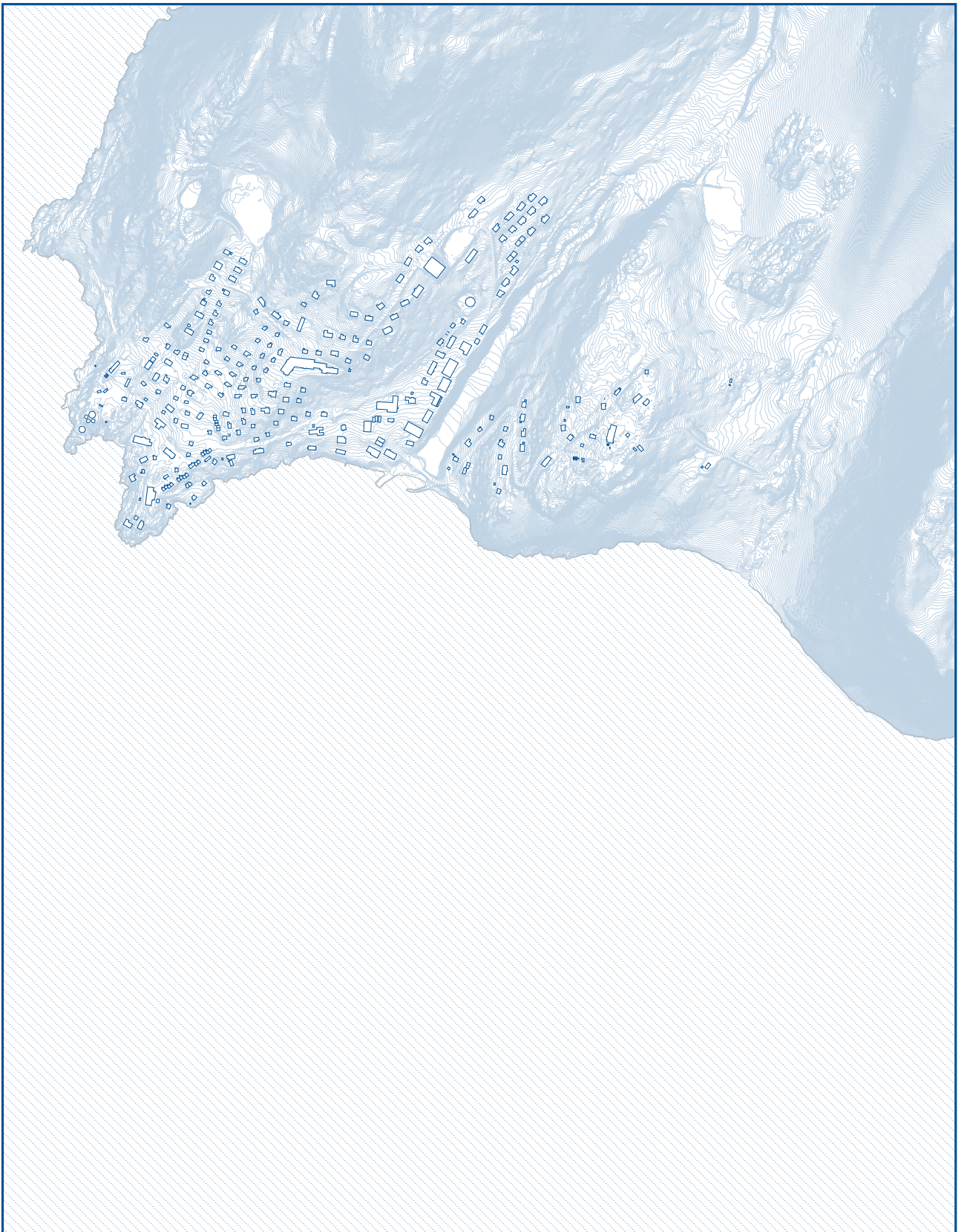

NALUNAARSUEQQISSAARNEQ //

REGISTRERINGER

NUNAP ILUSAA // TERRÆN

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

0 m 100 m 500 m

× Qatsissuseq
Kotepunkt

NUNAP ILUSAA

Ittoqqortoormiini nuna maniilakuluttorujussuuvoq, taamaalillunilu attaveqaasersuiniarnermi illoqarfimmilu angalaniarnermut ajornartorsior-titsisarluni. Akerlianilli nunap portussutsimigut assigiinngisitaartuunera illunit isikkivik assis-saqanngilluinnartuuvoq. Taamatullu aamma sila qaamanertusigaangat pissusissamisuuinnarluni illup iluanut qaamaneqarnerulersitsilluartarnera.

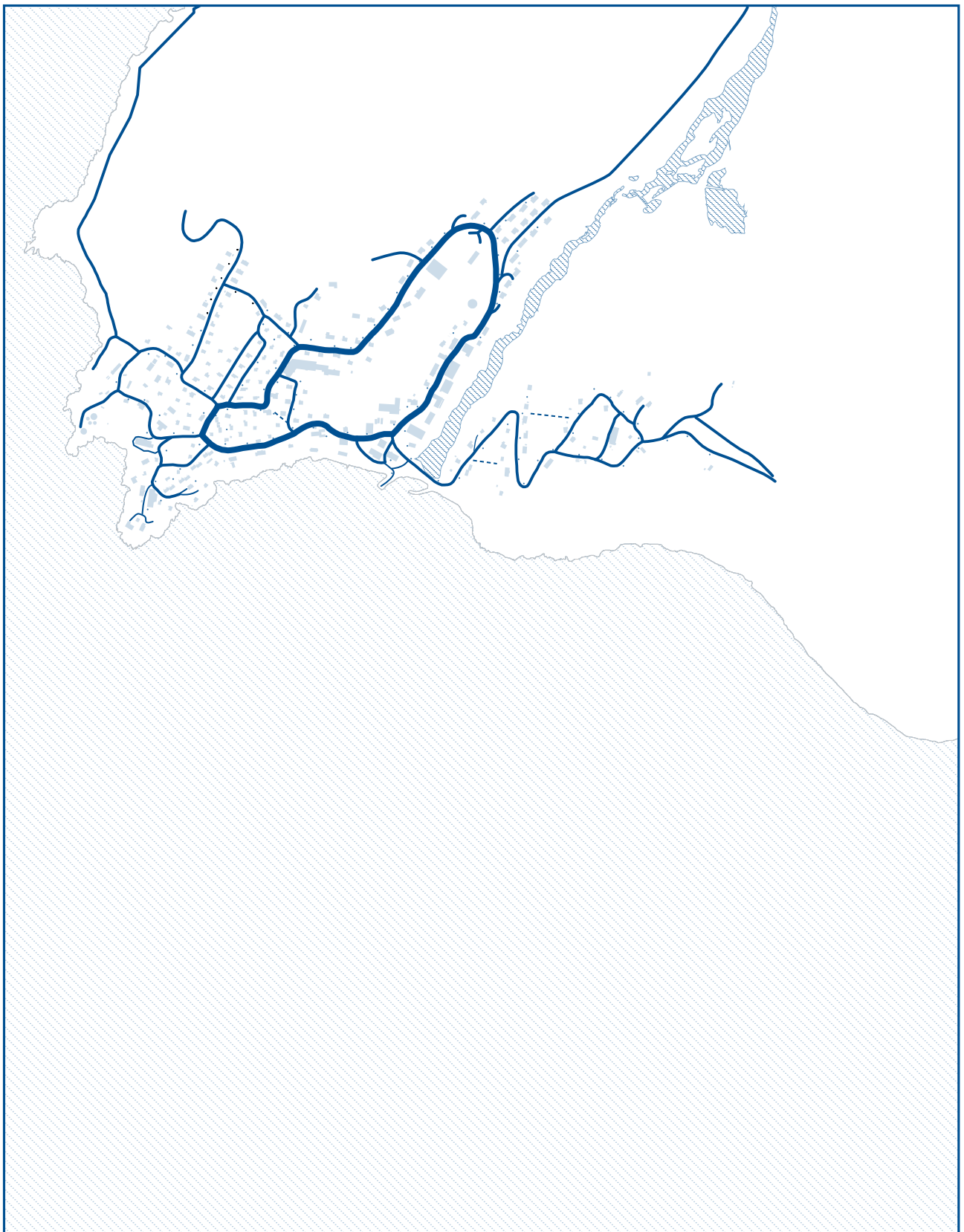
Piffissap ilaani nunap angallavigiuminaannera pissutaalluni sanaartorfiginissaa ajornakusoor-tuuvoq.

TERRÆN

Ittoqqortoormiit er beliggende i et meget kuperet terræn, hvilket vanskeliggør både infrastruktur og den almene bevægelse rundt i byen. Til gengæld giver de store terrænforskelle mulighed for spektakulære udsigtsforhold for al bebyggelse. Det samme gør sig gældende for lysindtag i årets lyse måneder, hvor der i alle bygninger er rig mulighed for naturlig lysindfald.

Grundet det til tider ufremkommelige terræn, vanskeliggøres anlægsarbejder.

ATTAVEQARNEQ // INFRASTRUKTUR

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

- Betonimik aqqusineq
Betonvej
- Aqqusineq kulusinik qalligaq
Grusbelagt vej
- Majuarterfiit-/aqqusineqqat
Trappe- /stinet

A T T A V E Q A A T I T

Soorlu allaaserineqartoq, nuna maniilakulut-torujussuuvoq. Illoqarfimmi aqquserngit tunn-gaviatigut ataasiinnarmik ingerlavissaligaapput, pingaarnertullu angallaffiit kaajallaakkiartorfis-salersugaapput, aqquserngit angallaffiunerusut illoqarfimmi avallerni inissisimasut tungaanut aqqusineqartiterput, ilaatigut heliportimut. Angallatit motorillit tassaanerupput ATV aamma qamuteralaat.

Illoqarfik majuartarfippaaloqarpoq, Ejnar Mik-kelsenimut eqqaassutissiap tungaanut maju-artarfiit takinerpaajullutik. Eqqaassutissaq ornitassaqqissutut isigineqarpoq aamma su-miiffik sukisaarsaarfissaqqissuulluinnartuuvoq. Tamanna pillugu majuartarfiit aserfallatsaalisas-sani pingaarnernut ilaasariaqarput.

Illoqarfimmiit illoqarfimmullu heliport aqqu-taavoq, tassanngaaniillu Nerlerit Inaanni suluu-salinnut mittarfimmut ingerlasoqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut illoqarfik umiarsuarluni tikinneqarsinnaavoq. Illoqarfik ukiumut mar-loriarluni pajuttaammik tikinneqartarpoq. Tikinneqartarneralu immap sikuunera sivikin-nerujartortillugu akulikinnerulersinnaanera naatsorsuutigineqarpoq.

Ittoqqortoormiitut qaninnerusumik mittarfe-qalernissaa kissaatigineqarpoq taamaasilluni illoqarfik nunamut eqqissisimatitaasumut isaaf-fittut atuuffeqarsinnaasunngorlugu. Nerlerit Inaanni mittarfik silasiorfillu Mestervig matune-qarsinnaallutik/ nuunneqarlutik.

Ittoqqortoormiini umiarsualivik talittarfiuvoq imarlu ikkappallaarmat umiatsiaaqqanut angalla-teeqqanullu kisimi atorneqarsinnaalluni. Illoqar-fiup kitaatungaani "umiatsialivik" umiarsuali-viuvinnigilaq, tassuunali umiatsiaaqqat kranimik aqqarneqartarlutillu qaqinneqartarput.

Illoqarfik innaallagissamik imermillu pilersorne-qarpoq aamma illoqarfiup qiterpasissuani apum-mik aatsitsisarfeqarpoq.

Imikoorut nunaannarmut kuutsinneqartarpoq. Ikuallaavik anartarfileriffillu illoqarfiup kangia-tungaaniipput. Ikuallaavik illoqarfiup kangiani inissisimavoq.

I N F R A S T R U K T U R

Som beskrevet er beliggende i et meget kuperet landskab. Byens vejnet er principielt ensporet veje, og hovedfærdslen foregår ad en indre ringgade, hvorfra flere befæstede veje forbin-der de ydre beliggende dele af byen, heriblandt heliport. Motoriseret færdsel foregår primært med ATV.

Der er flere trappeforbindelser i byen, og mest markant er trappen til Ejnar Mikkelsens buste. Busten betragtes som en attraktion, og områ-det omkring har høj rekreativ værdi. Af dennee grund bør trappens vedligehold prioriteres.

Byens betjenes af en heliport, der forbinder byen med Nerlerit Inaat, hvortil der er beflyv-ning. Derudover forbindes byen med omverde-nen via skib. Der er 2 årlige forsyningssskibe til byen. Det forventes at dette på sigt kan øges, i takt med at sæson for havisen forkortes.

Der er et ønske om at der etableres landings-bane tættere på Ittoqqortoormiit således at byen kan fungere sin indgang til nationalparken. Landingsbanen i Nerlerit Inaat og stationen i Mestervig kan dermed lukkes/ flyttes.

Havnen i Ittoqqortoormiit er en anløbsmole og vanddybden er så ringe, at den kan kun bruges af joller og mindre både. "Jollehavnen" vest for byen, er ikke en rigtig havn, men et sted hvor joller søsættes og tages op med en kran.

Byen forsynes med el og vand fra værker cen-tralt placeret i byen.

Gråt spildevand afledes til terræn. Renovations-plads er placeret øst for byen.

ILLOQARFIMMI ATUUFFIIT // BYFUNKTIONER

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

0 m 100 m 500 m

- Illut ataatsimoorussanik siunertallit
Bygning med fælles formål
- Illut
Bygning

ILLOQARFIMMI ATUUFFIIT

Illoqarfik illoqarfinni atuuttartunik ullutsinnut naleqquttunik peqarpoq, ilaatigut tassaallutik minihal, oqaluffik, kommunip allaffia, pisiniarfiit, atuarfik, katersugaasivik il.il.

Ivigaaraasalimmik arsaattarfittaaqqammerpoq, taannalu aputaajarneqartarami ukioq kaajallal-lugu atorluarneqartarpoq.

Kommune minihalip eqqaani silami naluttarfi-liortitsinikuuvoq.

Atuuffiit tamarmik ajunngitsumik illoqarfimmi aqqusinernut attaveqarput

BYFUNKTIONER

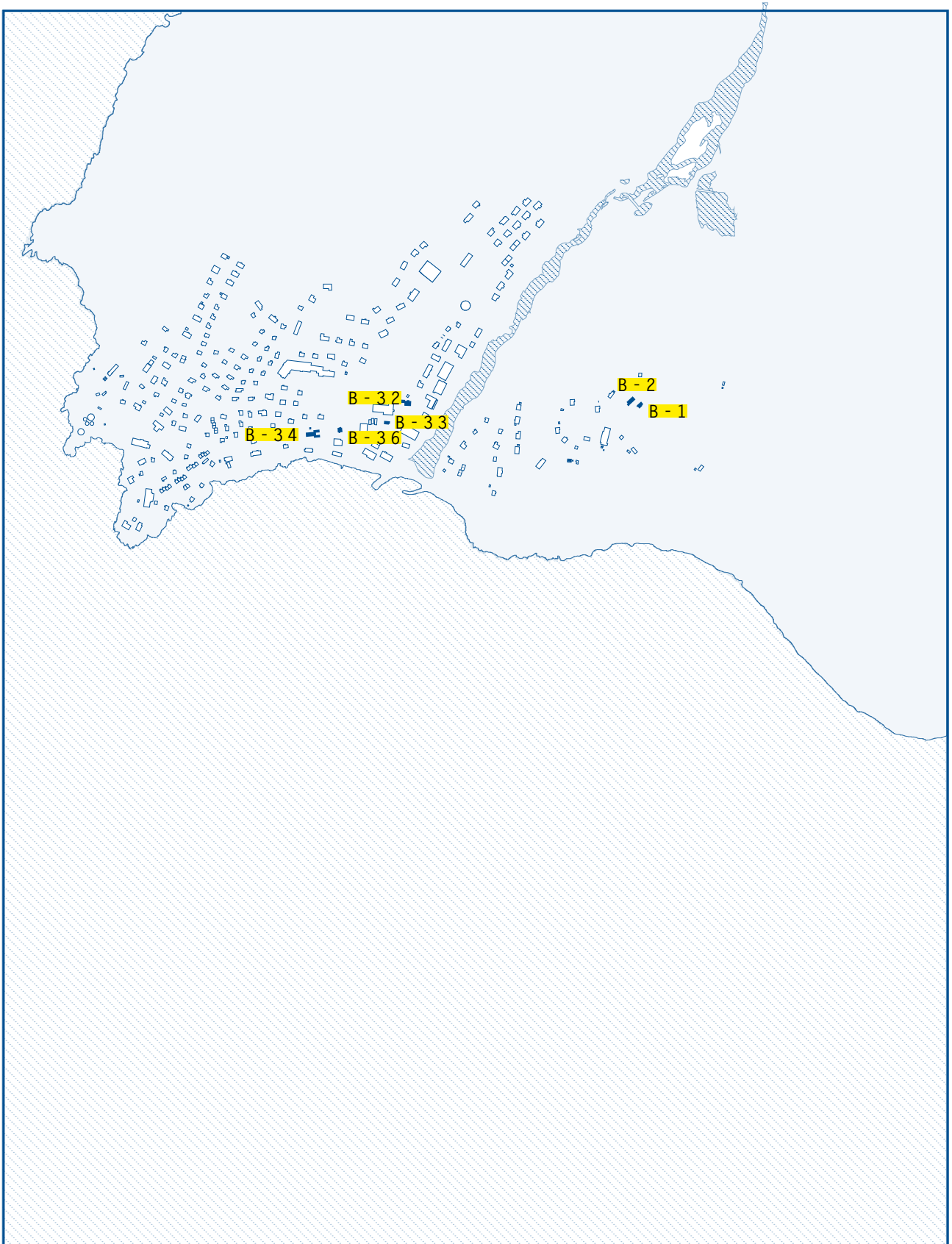
Byen har et tidssvarende udvalg af byfunktioner, der bl.a. omfatter minihal, kirke, kommunekontor, dagligvarebutik, skole, museum m.v.

Der er nyligt anlagt en kunstgræsbane, hvilken benyttes flittigt året rundt.

Kommunen har anlagt et udendørs svømmebassin i nærheden af minihallen.

Alle funktioner er fint forbundet af byens vejnet.

ILLUT ERIAGISAT // HISTORISKE BYGNINGER

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

0 m 100 m 500 m

- Illut eriagisat
Historiske bygninger
- Illut
Bygninger

ILLUT ERIAGISASSAT

Ittoqqortoormiini illut arlallit eriagisassatut nalunaarsorneqarsimapput. Amerlanerit 1940 sioqqullugu sanaajusimasutut ulluligaapput, ataaseq 1925 (B-36), taamaalilluni inoqarfittut pilersinneqarneraneersuulluni imaluunniit tunn-gavilerneraneersuulluni.

Illut arlallit aserfallatsaalisassaapput.

Illoqarfimmi illut amerlanersaat assigiaajupput ataatsikkupajaaq napparneqarsimasut. Assigia-ajunerat pillugu eriagisariaqartutut eqqarsaatigi-neqartariaqartut.

HISTORISKE BYGNINGER

Der er registreret flere bevaringsværdige bygninger i Ittoqqortoormiit. De fleste er dateret til før 1940 og en enkel til 1925 (B-36), og dermed fra bostedets etablering, eller grundlæggelsen.

Flere af bygninger trænger til vedligehold.

Store dele af byen består af ensartet typehus bebyggelse, opført på samme tid. Det giver et meget homogent udtryk, hvilket bør overvejes at bevare.

ILLUT AALAJANGERSIMASIMIK SANNALLIT // TYPEHUSE

INNUTTAASUNIK ATAATSIMIITITSINEQ

Tamakkiisumik Pilersaarutip matuma suliarinerani aallarnisaatitut nalunaarsuineri suliareqqaarinermilu, maajip ulluisa 29-anni 2019 Ittoqqortoormiini innuttaasunik ataatsimiititsisoqarpoq.

Tassunga innutaasut 20-t missaat ataatsimeeqataajartorput, aammalu suliaasat anginerit annikinerrillu suut illoqarfimmut pitsanngorsaaqataassanersut eqqartorneqarlutik.

Siunnersuutigineqartut ilaat tassaapput:

- Qaammaqqusersuineq samminerullugu
- Illoqarfiup immikkoortuisa ilaasa atassuteqaataat
- Aputikoorfiit toqqorsiviillu illoqarfiup avataanut inissillugit
- Ejnar Mikkelsensimut eqqaassutissaq immikkut qitiutillugu tikikkuminarsaaneq
- Illut atorineqanngitsut piiarneqarnissaat
- Qinngaavani atortorissaarusersuinerit

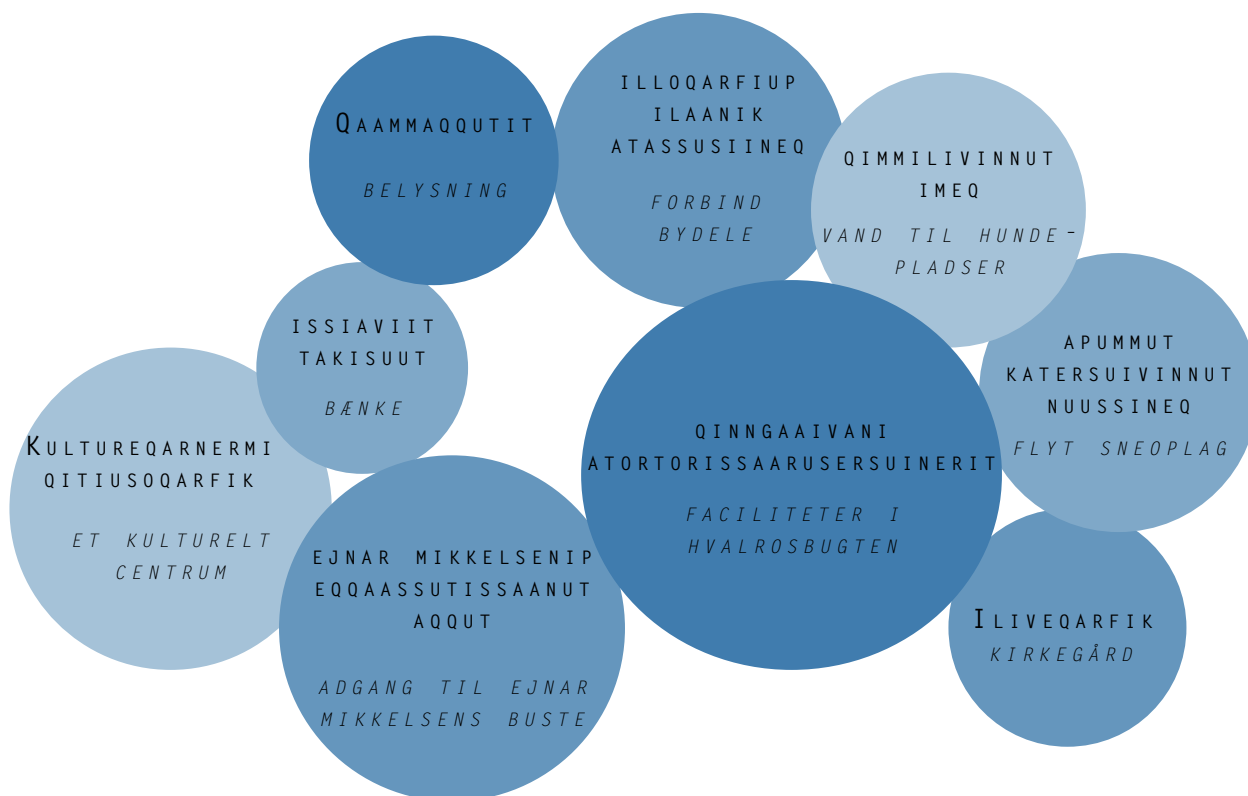
BORGERMØDE

I forbindelse med de indledende registreringer og forarbejdet til nærværende helhedsplan, afholdtes der den 29. maj 2019 et borgermøde i Ittoqqortormiit.

Her var ca. 20 af byens borgere mødt op, og der blev talt om hvilke større som mindre tiltag, der kan bidrage til livskvaliteten i byen.

Blandt forslagene var:

- Fokus på belysning
- Forbindelser mellem dele af byen
- Sneoplæg og depoter skal rykkes ud af byen
- Tilgængelighed med særlig fokus på at gøre det muligt at nå Ejnar Mikkelsens statue
- Sanering af tomme huse
- Faciliteter i Hvalrosbugten, heriblandt toilet og picnicborde m.v.

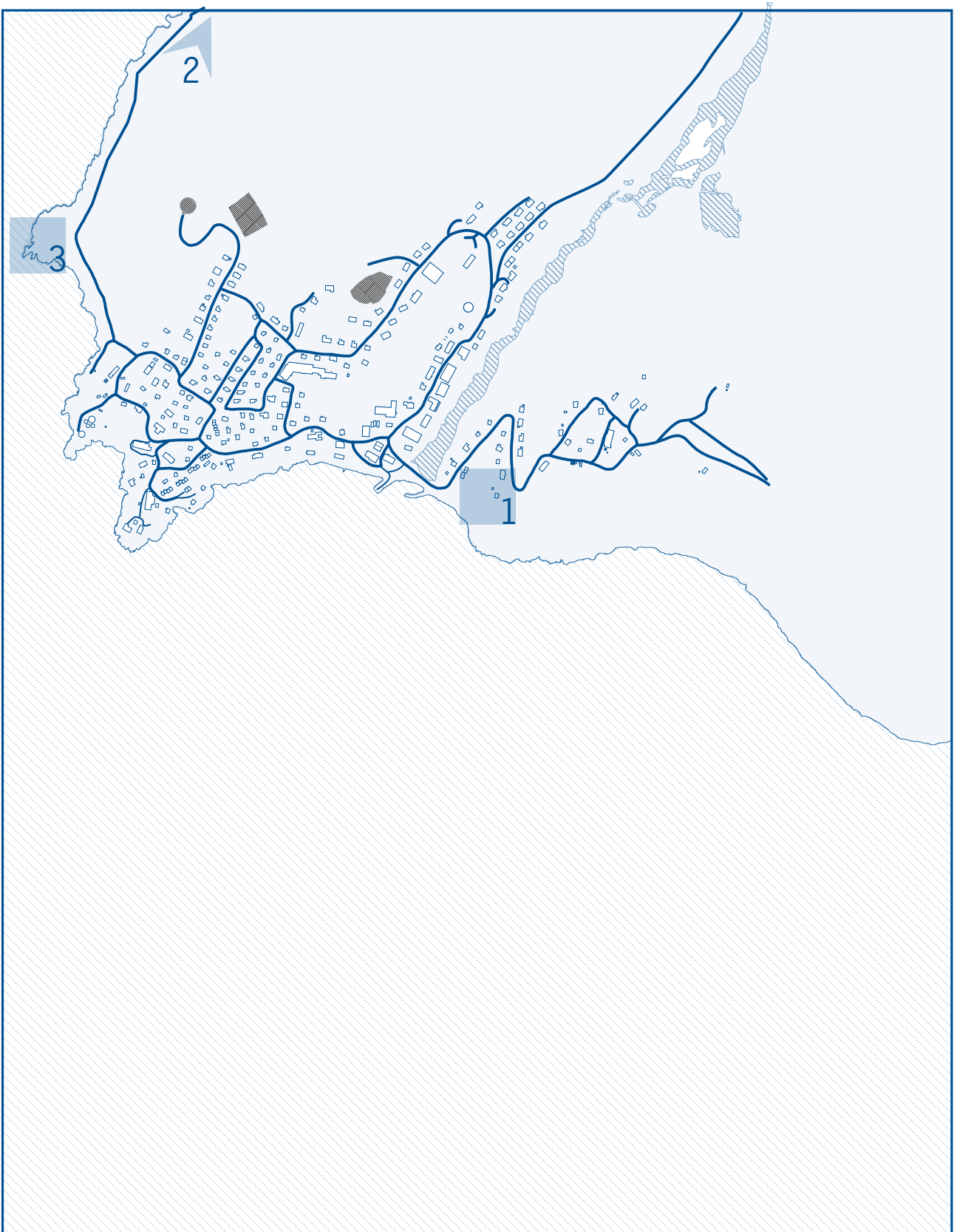

SULINIUTIT //

INDSATSER

SULINIUTEQARFIGINEQARTUT // INDSATSOMRÅDER

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

0 m 100 m 500 m

IMMIKKOORTOQ NR. 1:
EJNAR MIKKELSENIMUT
EQQAASSUTISSAQ

OMRÅDE NR 1:
EJNAR MIKKELSEN STATUE

IMMIKKOORTOQ NR 2:
QINNGAAIVA

OMRÅDE NR 2:
HVALROSBUGTEN

IMMIKKOORTOQ NR. 1: EJNAR MIKKELSENIMUT EQQAASSUTISSAQ

Ejnar Mikkelsenimut eqqaassutissaq illoqarfiup kangerluullu tungaanut isikkivigissumi inissisimaluarpoq. Sumiiffik eqqaassutissarlu illoqarfiup tunngaviligaasimaneranut takussutisseeqataapput. Taakku patsisaaqataallutik illoqarfimmiut tikeraallu asiarfissaqqigisarpaat. Taakkununga ilaallutik umiarsuarnut takornariartaatinut assigisaannullu ilaallutik ulluinnarlugu aqqusaartut ornigarilluartaarpaat.

Ullumikkut sumiiffiup tungaanut takisuunik tummeraqarpoq, amikkamik inuit imminnut saneqqussinnaanngingajattarput. Pitsaassagalarpoq tummeqqat qutsinnerumaartaani uninngaarfilerneqarsinnaasuuppata. Aammali periarfissaasinnaavoq nunataanut aqqarfissaliorneq imaluunniit qasusaarfiusinnaasumik issialaarfissaliisoqarsinnaalluni.

Eqqaassutissap eqqaani taamatuttaaq pitsanngorsaasoqartariaqarpoq. Ullumikkut ataasiinnarmik issiavissaqarpoq, tummeqqalli qaqeriaata nalaa masarsuutitermat qallersugassaqqippoq. Aqqutissaliorneq tikikkuminarnerulersitsissaaq – nunataa masarsuuneralu eqqarsaatigalugit. Suli amerlanerusunik pitsaanerusunillu issiavissaliortoqartariaqarpoq. Issiaviit amerlanerusinnaapput imaluunniit allatut atasunik aqqiissutissarsior-toqarsinnaavoq.

Pingaaruteqarporli aperujussuarternera pillugu sanaartukkat tamarmik ninngusuujunissaat.

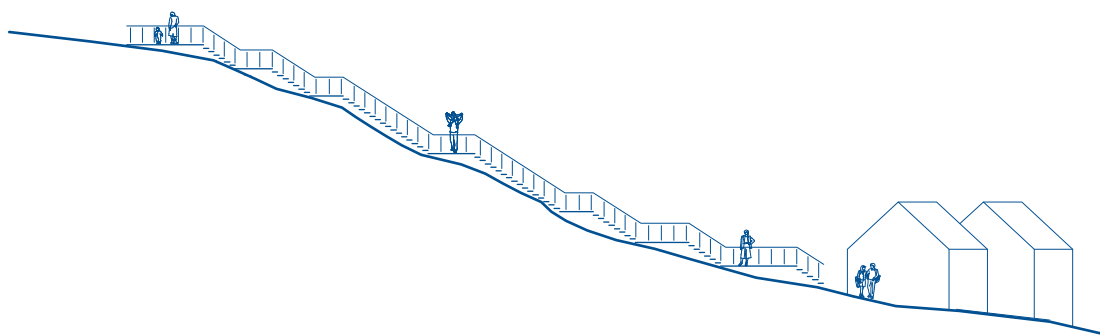
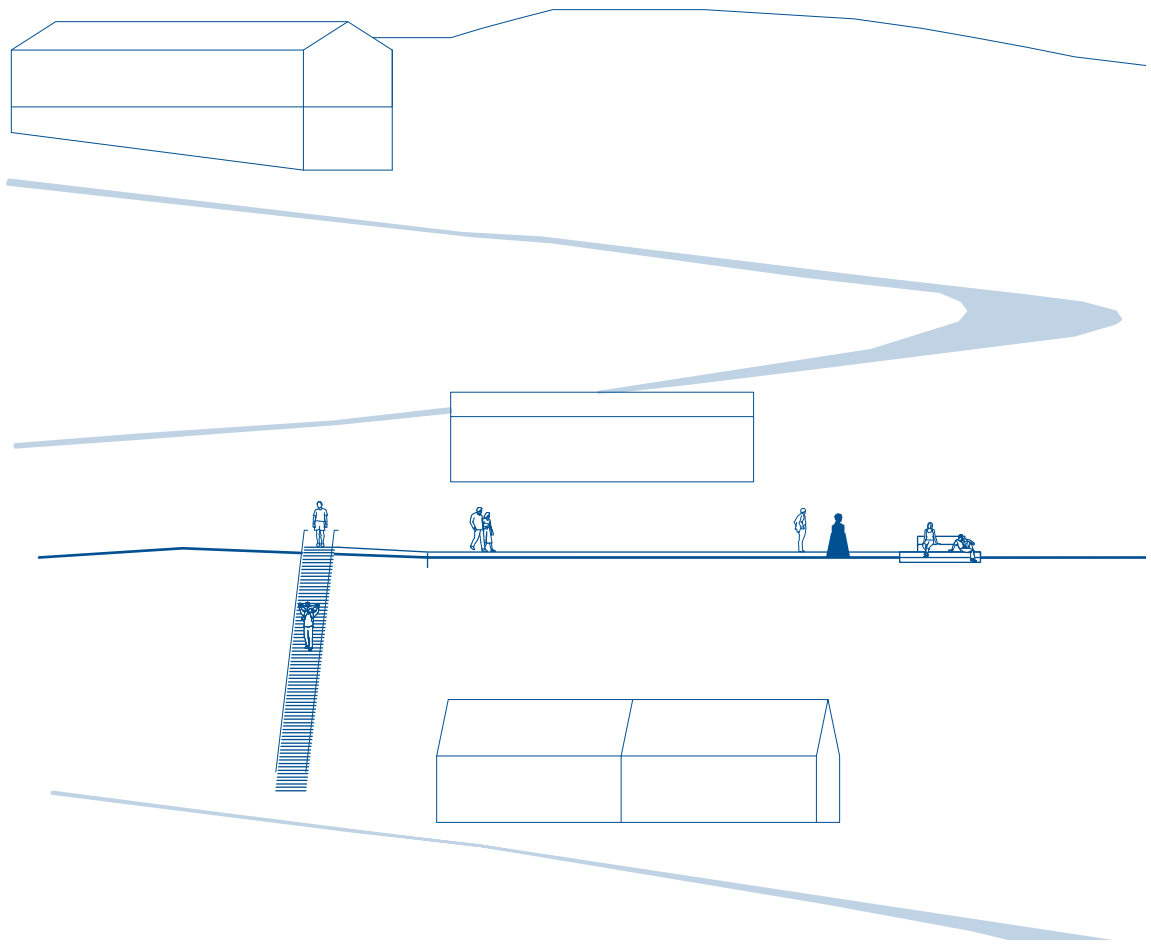
OMRÅDE NR 1: EJNAR MIKKELSEN STATUE

Ejnar Mikkelsens buste er placeret med en ganske fantastisk og enestående udsigt over byen og bugten. Stedet og busten bidrager til at fortælle om byens grundlæggelse. Bl.a. derfor er det et meget fint udflugtsmål for byens borgere såvel som besøgende. Herunder ikke mindst de en-dags besøgende, der lægger vejen forbi i forbindelse med krydstogter o.lign.

I dag er der en lang trappe op til området, der virker smal, og hvor man i al fald ikke kan passere hinanden. Det kunne klæde trappen, at der evt. laves pause-plateauer på den noget lange stigning. Måske endog med mulighed for at gå ud i terrænet, eller i al fald som minimum at sætte sig og genvinde pusten.

Selve området omkring statuen bør ligeledes opgraderes. Der er i dag en enkelt bænk, men det er oplagt at lave et dæk fra adgangstrappen, da der flere steder er ret sumpet. Med en form for adgangsdæk kan man gøre stedet lettere tilgængeligt – både ift. terræn som sump. Der skal yderligere etableres bedre og flere sidemuligheder. Det kan være i form af flere bænke eller som integrerede løsninger.

Vigtigt er det dog, at alle potentielle konstruktion fremstår robuste grundet de store snemængder.

OMRÅDE NR 1:
EJNAR MIKKELSEN STATUE

Eqqaassutissaq isikkivillu tikikkuminarsarlugit nuna qallersorlugu qanoq aqquissaliortoqarsinnaaneranut assersuut.

Illustration af hvordan der kan anlægges et dæk, der gør busten og ikke mindst udsigten mere tilgængelig.

Illuatungaani nutaanik tummeraliorneq unillatsiarfissanik uninngaarfissanilluunniit arlalinnik uniffissartalersugaq qanoq isikkoqarsinnaaneranik takusutissaliaq.

På modsatte side illustreres hvordan en ny adgangstrappe kan etableres med flere resposer, til pause og evt. ophold.

IMMIKKOORTOQ NR 2 : QINNGAAIVA

Qinngaiva asiarfinnaajusoq illoqarfimmit akunnerup affaani ornittariaavoq.

Qinngaiva kangerluuvoq alianaatsoq silitsumik sioraasumillu sissaqarluni qaqqanit illugiimmik ungalusimasoq. Paasinarluarpoq innuttaasunit suki saarsarfigissallugu orninneqarumasarnera.

Sumiiffilli najoreernerani igitanik katersu-isoqartannginneranik aamma malunnaateqarpoq, eqqaavilersorneqarsinnaaneralu eqqarsaatigineqarsinnaavoq. Tamaanili nanoqartarnera pissutaalluni piffissap ilaannaani imaarsinissaq isumagineqartariaqassaaq.

Sumiiffik ornikkumaneqartaqimmat aalajangersimasunik nerrivilerlugulu issiavilerneqarnissaa immaqalu perusersartarfilernissaa kissaatigineqartorujussuuvoq. Najukkami ataatsimiititaliaq isumasioqatigalugu tamakkua inissinneqassapput, atornerarnera, silap pissusia aserfallatsaaliuinerlu eqqarsaatigalugit.

Qullilersuinissaq kingullertut kissaatigineqarpoq. Innaallagissanut atassuserneqartariaqanngitsunik seqerngup qinngorneranik nukissiuutilersorneqarsinnaasut tassani eqqarsaatigineqarsinnaavoq. Tamanna aningaasaqarneq ataavartitsinerlu eqqarsaatigalugit imminut akilersinnaasutut nalilerneqarpoq.

OMRÅDE NR 2 : HVALROSBUGTEN

Bugten er beliggende 30 min gang fra byen, og er et yndet udflugtsmål.

Bugten er et smukt sted med en bred sandstrand omkranset af fjelde og udsigt over bugten. Det er forståeligt at lokalbefolkning bruger stedet flittigt som et vigtigt rekreativt område.

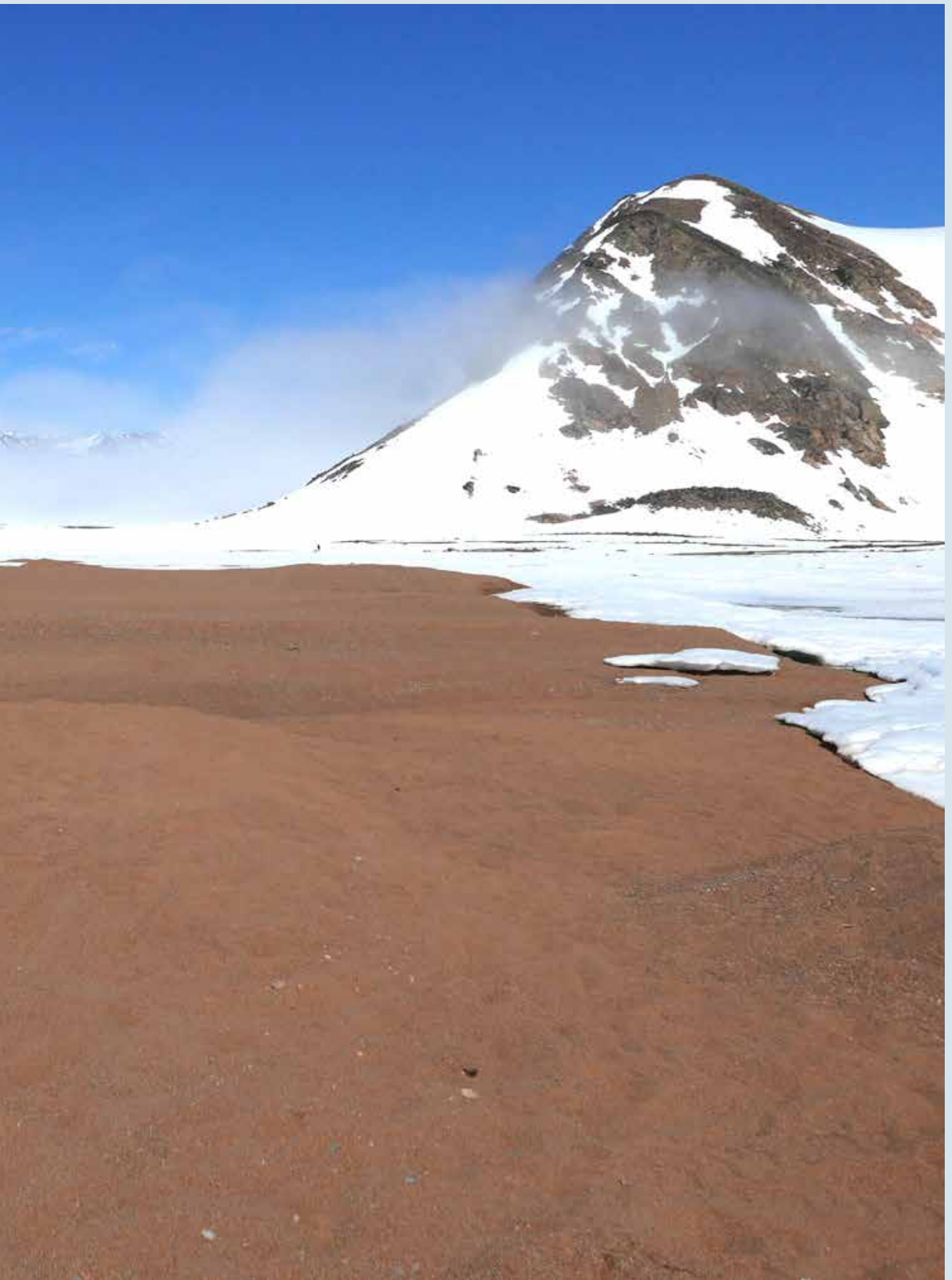
Området bærer dog også præg af, at der ikke nødvendigvis bliver ryddet op efter sig, og det kan overvejes, om der skal opstilles affaldsspande. Disse vil dog være sæsonafhængige og kræve fast tømning, i et område, hvor der færdes bjørne.

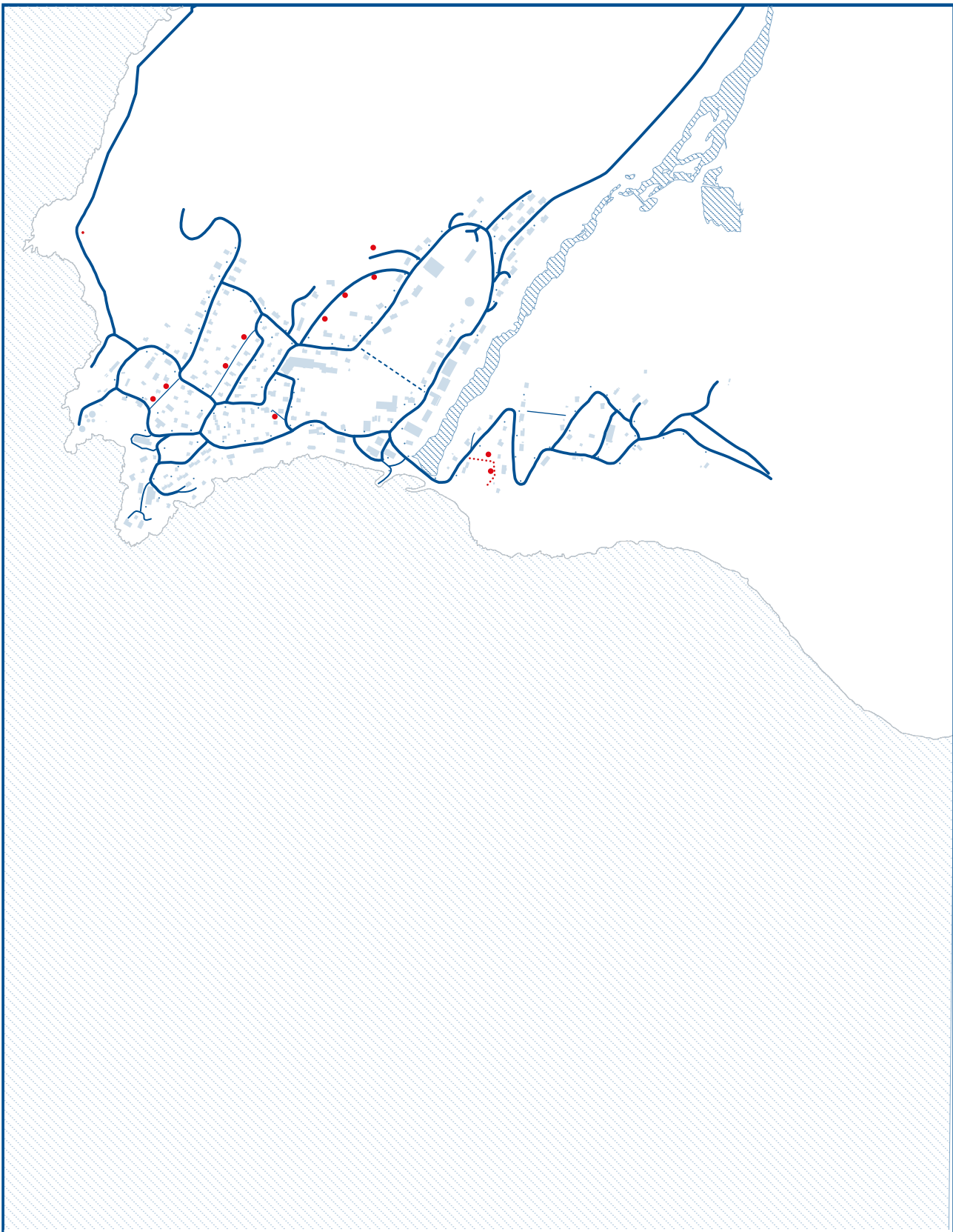
Fordi stedet er så populært, er der stærke ønsker om at der etableres faste picnic-borde og bænke, og evt. toilet faciliteter. Dette skal placeres i samråd med lokaludvalget, for at sikre det optimale sted, både set i forhold til benyttelse som vejrlighed og vedligehold.

Slutteligt er der et ønske om belysning. Her kan der indtænkes solcelle-belysning, der ikke skal kobles på elnettet. Dette vurderes at være en bæresygtig løsning, både økonomisk som ressourcemæssigt.

ATTAVEQARNEQ // NY INFRASTRUKTUR

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

0 m 100 m 500 m

- Qullit nutaat
Ny belysning
- ..... Aqqusineeqqat/ majuartarfiit
nutaat
Ny sti-/trappeforbindelse
- - - - - Nutaamik aqquserniorneq
Etablering af vejforbindelse

I L L O Q A R F I M M I Q A A U S E R N G I T

Allaaserineqareersutut illoqarfik maniilakuluttuugami uarterisariaqartarneq pislunilu aqqullussinnaasarpoq.

Ataatsimut isigalugu illoqarfiup aqquuserngi pisinnaat eqqarsaatigalugit pitsanngorsaavigineqartariaqarput. Allatut oqaatigalugu qaninnersiorfissanik aqqutilersuisoqartariaqarpoq.

Aqqusineeqqat assiaqusersukkat aamma/imaluunniit tummeqqat pilersinneqarsinnaapput. Tamatumani sumiiffii pilersaarusiorneqarnerallu apeqqutaatinneqassallutik.

Pisiniarfiup illup sulliviullu il.il. eqqaanni betonflisilersuisoqarsinnaanersoq misissorneqartariaqarpoq, ujaraaqqat sioqqanillu betonimik nungullartitsisarnerat eqqarsaatigalugu unaminartoqarmat.

Q I M M E Q A R F I N N I I M E R M I K P I L E R S U I N E Q

Qimmeqarfinni imermik pilersuinerup pitsaanerusariaqarnera oqariartuutigineqarnikuuvoq. Maannakkut imiisivinnik angisuunik pilerneqarnikuuvoq, taamaasilluni- ukioq kaajallallugu qimmit imissaqartinnissaat qulakkeerneqarluni.

Kuup eqqaani qimminik pitussimatitsivimmik ilu-aqutaasumillu pilersitsisoqarsinnaanersoq misissorneqassaaq. Taamaasiortoqassappat eqqaamiunut akornutaannginnissaa eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

F O R B I N D E L S E R I B Y E N

Byen er som beskrevet beliggende i et kuperet terræn, der til tider skaber lange eller besværlige afstande.

Der skal overordnet set, skabes bedre forbindelser mellem byens vejnet, med fokus på gående. Det skal med andre ord være nemmere at slå en smutvej.

Forbindelserne kan etableres som befæstede stier og/eller trappeforbindelser. Dette afhænger af placering og projektering.

Det skal undersøges hvorvidt der bør etableres betonfliser ved pladsen omkring butik, servicehus mv., da der er udfordringer med grus og småsten ift. erodering af beton.

V A N D T I L F Ø R S E L T I L H U N D E O M R Å D E R

Der er et udtalt ønske om at etablere bedre vandforsyning til hundeområderne. Der er dog nu etableret store vandtanke, der sikrer, at hundene har adgang til drikkevand- hele året.

Der kan med fordel undersøges mulighed for at etablere udlæg til hundehold i nærhed af elv. Dette er dog under forudsætning af, at det ikke er til gene for naboer.

U J A R A A J A A N E Q

Ujaqqat anginerpaat ujaqqallu akunnattut piarne-
risigut illoqarfiup isikkua ajornaatsumik allangor-
sinnaavoq. Tamanna arriitsumik pilersikkiartuaar-
neqarsinnaavoq.

Taamaasilluni naggorissartorsinnaavoq, aammalu
illoqarfiup iluani sanaartukkat akornanni angallan-
nissaq ajornannginnerujussuannugssaaq.

Qulaaniittoq issumik nunatalersorlugu misilera-
anermut ilaatinneqarsinnaavoq.

Assersuutitut assilissami saamiup tungaani taku-
neqarsinnaavoq illoqarfiup isikkua ajornaatsumik
kusanarnerulersinnaasoq, peqatigitillugulu angallaf-
fikkuminarnerusoq.

Assit talerperliit piusuusaartitaapput qulaaniittoq
takussutissaqartinniarlugu. Kristian Hammekenip
assilisarai saqqummiussaralugillu.

F J E R N E S T E N

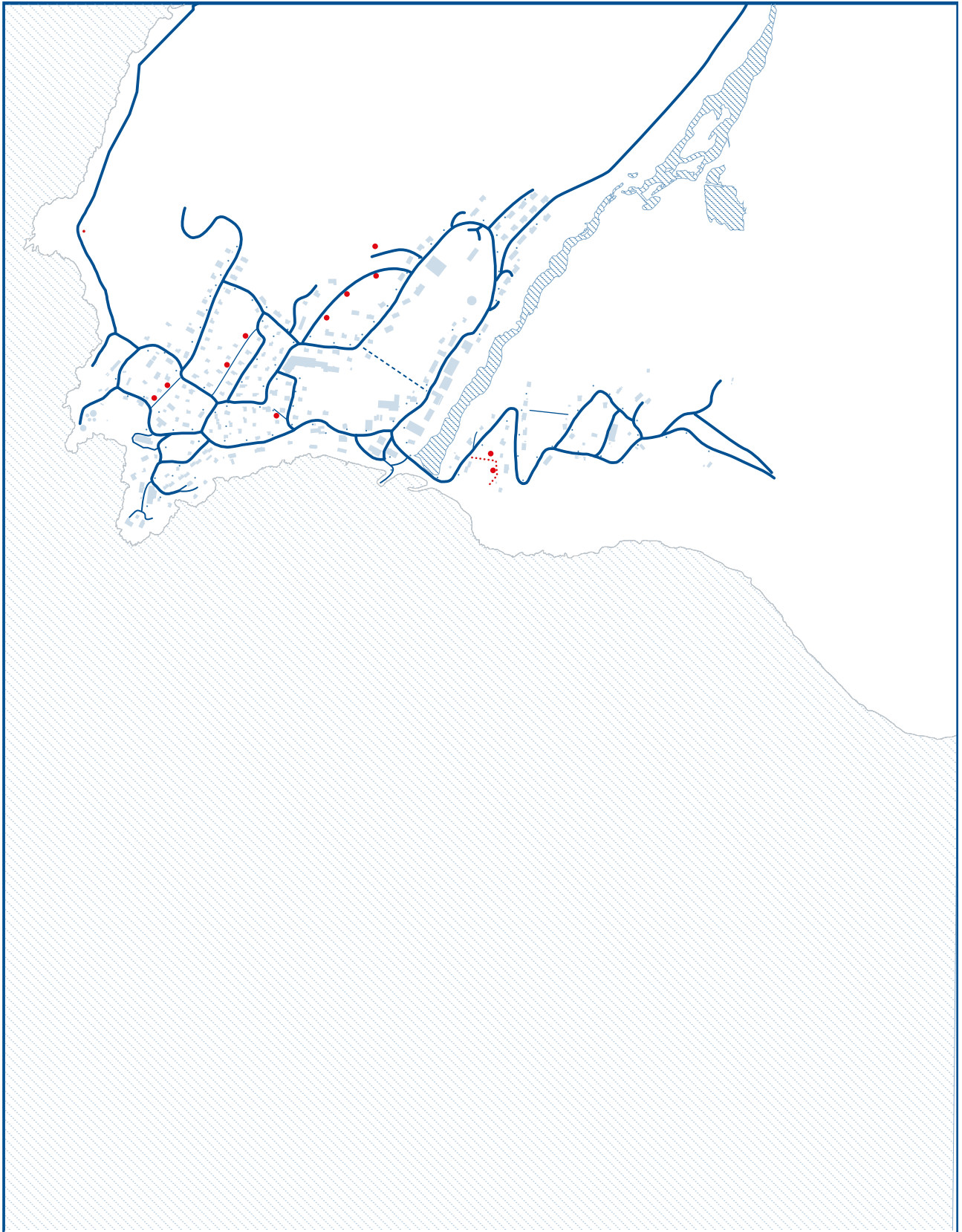
Byens generelle billede kan på enkel vis forandres
ved at fjerne de store og mellemstore sten. Dette
skal gøres gradvist.

Hermed kan der dannes grobund for vegetation,
samt gøre det væsentligt nemmere at bevæge sig
igennem byen og mellem bygningerne.

Ovenstående kan evt. kobles til forsøg med kompo-
stering.

Billedsammenligning til venstre illustrerer hvordan
den simple løsning bidrager til et pænere bybillede,
der samtidig er lettere at bæge sig rundt i.

Billederne til højre er manipulerede for at illustrere
ovenstående. De er taget og fremstillet af Kristian
Hammeken.

ATTAVEQARNEQ // NY INFRASTRUKTUR

ITTOQQORTOORMIIT // 1:10000

0 m 100 m 500 m

- Qullit nutaat
Ny belysning
- ⋯ Aqqsineeqqat/ majuartarfiit
nutaat
Ny sti-/trappeforbindelse
- - - Nutaamik aqquserniorneq
Etablering af vejforbindelse

Illoqarfiup avannarpasissumiinnera pissutaalluni ukiup affaa taartartorujussuuvooq taavalu qularnatsumik angallaffigissagaanni qaammaqqusersuinissaq illoqarfimmilu aputaajaanermi niffarlukut piiartarnissaat pisariaqarput.

Ataatsimut isigalugu qaammaqqusersuinissaq pilersaaruserlugu iliuuseqarfigineqassaaq, nukimik atuinikitsut LED-typer aallaavigalugit. Illuutit pisortanit pigineqartut aallaqqaataasinnaapput, illoqarfimmili qaammaqqutit amerlanerit ilanngunneqarsinnaallutik.

Aputikoorfiit toqqorsiviillu illoqarfiup avataanut inissillugit Taamaasilluni isikkiveqarnissaq aammalu seqineq apparaangat qinngorneri illut akornisigut aqqusinernillu qaamaneqartitsissaaq. Kingulliit taaneqartut ilaatigut sullorsuartut misiginartarput, pissutigalugu apummit iigai portusaqigamik. Aputaajaasarneq eqqarsaatigalugu maskiinanik pisaarnissamut aningaasaliisoqartariaqassaaq.

Ulloq 3. juuni 2019 assilliisoqarpoq, taamani aputerujussuaq aareeraluartoq.

Byens nordlige placering gør at vinterhalvåret er meget mørkt og for at det stadig er muligt at bevæge sig rundt på sikker vis, skal der gøres en indsats for belysning og fjernelsen af sneoplæg i byen.

Der skal gøres en indsats for en overordnet belysningsstrategi, der tager udgangspunkt i energisparende LED-typer. Offentlige bygninger og steder skal føre an, men der skal i tillæg tilføres flere lyskilder i byen.

Sneoplæg og-depoter skal flyttes ud af byen. Hermed sikres udsigten og at lys fra den lavthængende sol når ned mellem husene og på vejene. Sidstnævnte kan til tider opleves som tunneller, grundet de høje sne-vægge. Det kræver at der afsættes midler til maskiner, der kan flytte snemasserne.

Fotoet er taget 3. juni 2019, hvor meget sne allerede var smeltet.

